

НЕЛЕГАЛЬНЕ БАНКРУТСТВО В УКРАЇНІ

Партола А.С.,

здобувач вищої освіти академічної групи Ф 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

У нашому сьогоденні в процесі управління фінансовими потоками підприємства завжди існує вірогідність настання банкрутства, особливо в умовах нестабільності економіки та за умов високих ринкових ризиків.

Фінансова ситуація, що склалася сьогодні на Україні, не дає багатьом підприємствам успішно здійснювати свою господарську діяльність. Багато підприємств, що колись ефективно працювали, сьогодні знаходяться на межі банкрутства. Для виходу із ситуації, що склалася, боржники використовують механізм банкрутства, що пропонується чинним законодавством [1].

Банкрутство – визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури [2].

Інститут банкрутства існує у всіх країнах світу і за нормальних умов функціонування економіки покликаний за допомогою спеціальних процедур права вирішувати тимчасові фінансові проблеми учасників ринку або усувати з нього неконкурентоспроможні підприємства. Водночас, як засвідчує вітчизняна практика, цей інститут може ставати знаряддям для реалізації протиправних дій окремих учасників.

Сьогодні поняття "нелегальне банкрутство" за способом вчинення правопорушення об'єднує такі делікти: фіктивне банкрутство, доведення до банкрутства, незаконні дії у разі банкрутства та приховання стійкої фінансової неспроможності підприємства. Нелегальне банкрутство поділяють також за часом вчинення правопорушення: до виникнення неспроможності; на етапі її визначення, після визнання судом неспроможності під час ліквідаційних процедур [3, с. 70].

Способи вчинення нелегального банкрутства досить різноманітні та залежать від правового становища суб'єкта господарювання (державне підприємство, недержавне комерційне підприємство), виду господарської діяльності, предмета злочинного посягання, мети банкрутства й інших обставин [3, с.71].

Суб'єктами банкрутства не можуть бути:

- відокремлені структурні підрозділи юридичної особи (філії, представництва, відділення тощо);
- казенні підприємства;
- комунальні підприємства, за якими на праві оперативного управління (що було встановлене на пленарному засіданні органу місцевого самоврядування) закріплене певне майно;
- державні підприємства, майно яких не підлягає приватизації [4].

Основними причинами зловживань у разі банкрутства можуть бути низький рівень правової захищеності економічних відносин, а також недосконалість та неврегульованість законодавства у сфері банкрутства.

З метою попередження, запобігання або подолання банкрутства пропонуємо розглянути наступні напрями (табл. 1).

Таблиця 1 Напрями попередження, запобігання та подолання банкрутства [5]

Напрями попередження, запобігання та подолання банкрутства підприємства		
Попередження банкрутства	Запобігання банкрутству	Подолання банкрутства
Моніторинг фінансового стану підприємства, визначення основних ендогенних та екзогенних факторів, що можуть спровокувати виникнення банкрутства	Забезпечення економічної безпеки підприємства	Проведення фінансової санації підприємства
Проведення діагностики ймовірності банкрутства підприємства, а саме – виявлення негативних тенденцій розвитку, критичних відхилень	Запровадження системи контролінгу на підприємстві	Впровадження системи реорганізації підприємства, наприклад, за допомогою злиття або поглинання компанії
Запровадження на підприємстві системи раннього попередження та реагування	Впровадження системи антикризового управління підприємством	Здійснення реструктуризації підприємства
Запровадження на підприємстві прогнозування як основного елемента визначення можливих кількісних і якісних змін стану підприємства	Застосування сучасної системи реінжинірингу на підприємстві	Ліквідація підприємства в разі негативного впровадження системи подолання банкрутства

Отже, дослідивши поняття "нелегальне банкрутство", стало зрозумілим, що процес проведення процедури банкрутства, а також сучасна нормативно-правова база, яка визначає основні положення і механізм проведення процедури банкрутства, досить складні, що не сприяє мінімізації зловживань Суспільна небезпека нелегальних банкрутств - майнова шкода учасникам ринку, які знаходяться у взаємовідносинах із суб'єктом банкрутства, що підриває довіру у господарських взаємовідносинах.

Література:

1. Банкрутство на Україні: основні правові процедури. <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/bank/20880/> (дата звернення: 20.03.2022).
2. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон, Кодекс від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення: 20.03.2022).
3. Крупка М., Яструбецька Л. Фінансова безпека суб'єктів господарювання: підручник. Львів. ЛНУ ім. І. Франка. 2018. 320 с.
4. Банкрутство в Україні. Програма антикризисного управління. Матеріали серверу High Standart Group. URL: <http://www.bankruptcy.com.ua/> (дата звернення: 20.03.2022).
5. Сукрушева Г.О., Папуцин В.М. Причини та наслідки банкрутства вітчизняних підприємств у сучасних умовах URL:

*Науковий керівник – Сіренко Н. М.,
д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

ДІЯЛЬНІСТЬ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ В УКРАЇНІ

*Лобіков О. Ю.,
здобувач вищої освіти академічної групи Б 4/1,
Миколаївський національний аграрний університет*

Ефективний розвиток економіки країни характеризується стабільним розвитком діяльності небанківських фінансово-кредитних установ, за допомогою яких формуються інвестиційні та кредитні відносини країни, а також стимулюється розвиток економіки.

Значний внесок у дослідженні діяльності та проблем розвитку небанківських фінансово-кредитних установ зробили такі вчені: Дубина М. В. [1], Левченко В. П. [2], Черкасова С. В. [4], Мітюков І. О., Александров В. Т., Ворона О. І., Надбаєва С. М. [5], Хома І. Б., Алексєєв І. В., Тревого Л. С., Андрушко Н. І. [5], Сідельник О. П. [6] та ін.

Небанківські фінансово-кредитні установи – це небанківські фінансові посередники, які надають послуги вузької спеціалізації: кредитування, інвестування та послуги техніко-посередницького характеру, які своєю чергою спрямовані на трансформацію позичених, залучених і власних коштів, з метою задоволення грошових потреб користувачів, а також одержання прибутку.

В Україні до небанківських посередників відносять страхові компанії, пенсійні фонди, ломбарди, факторингові, лізингові компанії, кредитні спілки та ін.

Найбільшу частину ринку фінансово-кредитних установ займають страхові компанії – суб'єкти підприємницької діяльності, які юридично оформлені та беруть на себе обов'язки страховика і мають на це відповідну ліцензію [2].

Пенсійні фонди – це фінансові інститути, де одні активи перетворюються в інші. Пенсійні фонди можуть вкладати кошти в довгострокові активи, оскільки пенсійні виплати мають більш постійний характер. Корпоративні цінні папери – акції та облігації становлять значну частину пенсійних фондів України [3].

Ломбард – небанківська фінансова установа, яка надає єдиний вид фінансових послуг – кредитування під заставу майна. Застава майна – це фізична передача майна ломбардові на зберігання на випадок неповернення коштів, взятих у борг. [4].